

© Latvijas Meža nozares
arodbiedrība
Bruņinieku ielā 29/31
Rīga LV – 1001
Tālr. 67035941
www.lmna.lv
E-pasts: lmnasim@lmna.lv

Atbild. par izdevumu
A.Simansons
Tālr. 67035941
E-pasts: lmnasim@lmna.lv

Latvijas Meža
nozares arodbiedrības
ZIŅAS

2018.gada maijs—jūnijs
Nr. 6 (201)

AKTUALITĀTES

MEŽA NOZARES ARODBIEDRĪBĀ

16.maijā Informatīvās dienas ietvaros LMNA arodorganizāciju vadītāji, vietnieki un aktīvisti apmeklēja Nacionālo botānisko dārzu (NBD) Salaspilī.

Botāniskā dārza platība ir 136 hektāri—tas ir lielākais botāniskais dārzs Latvijā. Nacionālajā botāniskajā dārzā galvenokārt nodarbojas ar denrogiskajiem pētījumiem, krāšņumaugu, ogaugu un zāļu selekciju, sīpolaugu ģinšu pētniecību.

16.05.2018. Salaspils Botāniskajā dārzā ...

Nacionālā botāniskā dārza pirmsākumi meklējami 1798. gadā, bet K. V. Šoha (C.W.Schoch) stādu audzētava Salaspilī sākusi darbu 19.gs. beigās.

Arodbiedrības ļaudīm bija iespēja aplūkot:

- **Dendrāriju** – kokaugu kolekciju. Tajā aug ap 4500 koku, krūmu un vītēnaugu dažādības – kā savvaļas sugas, tā cilvēka radītās formas un šķirnes (egļu, lapegļu, tūju, kadiķu, riekstkoku, pīlādžu, krustābeļu, bērzu, savvaļas rožu un daudzas citas kolekcijas);
- **„Vecu parku”** – vēsturisku dārza daļu, kurā aug dažādi retumi: Amerikas tulpjukoks, sniegpārslīņu krūms, trīsērķšķu gledičija, magnolijas u.c.
- **Rozāriju**, kurā vasarā zied ap 280 rožu šķirnes.
- **Krāšņumaugu ekspozīcijas** – tulpes, peonijas, dienziendes, flokši, dālijas u.c.
- **Oranžēriju** – tropu un subtropu augu kolekciju, kurā ir ap 1700 augu taksoni. Oranžērija lepojas ar bezgala daudzveidīgiem sukulentiem.
- **Ārstniecības augu** un garšaugu ekspozīciju.

A.Simansons sagatavoja nelielu vēsturisko uzzīnu par Botānisko dārzu: "Nacionālais botāniskais dārzs dibināts 1956. gadā uz **Salaspils dekoratīvās dārzkopības izmēģinājumu stacijas** bāzes, kas ir bijusi K. V. Šoha dārzniecība. NBD augu kolekciju veido apmēram 14 tūkstoši taksonu. Vairāk nekā 5000 taksonu atrodami dendrārijā, tāpat te atrodamas dažādas citas ekspozīcijas, piemēram, augļu dārzs, rozārijs, krāšņumaugi.

Bagātīgās kokaugu, ziemciešu, pārtikas un oranžēriju augu kolekcijas padara dārzu par iecienītu izglītības un atpūtas vietu visa gada garumā. 2015. gada pavasarī durvis ir vēris jaunais multifunkcionālais oranžēriju komplekss.

Nacionālā botāniskā dārza stādu gadatirgi reizi mēnesī no aprīļa līdz oktobrim kļuviši par vienu no vērienīgākajiem dārzkopības pasākumiem Latvijā. To devīze – atnāc, un būs tavā dārzā tas, kā nav kaimiņam.

Dārzā notiek tematiskas ekskursijas un lekcijas, konsultācijas vēsturisko dārzu apsaimniekošanā, nodarbības skolēniem, iespējas riteņbraucējiem, nūjotājiem un visiem aktīvas atpūtas cienītājiem.

Botāniskajā dārzā var rast iedvesmu sava dārza sortimenta papildināšanai ar jaunām augu dažādībām, kā arī gūt iespēju botānikas zināšanas apgūt dabā. Iespēja papildināt personīgo fotoarhīvu ar ekskluzīvu fonu fotogrāfijām un tuvplāniem.

Botāniskā dārza iespaidīgākais apskates objekts īpaši ziemā ir oranžērija. Tās kolekcijas sāktas veidot jau 1956. gadā. 2015. gada 23. aprīlī tika atklāts jaunais Botāniskā dārza oranžēriju komplekss. Šeit siltumā un gaišās telpās aplūkojami ap 2100 augu taksoni no visas pasaules, tie pārstāv 116 dzimtas un 412 ģintis. Iespaidīga ir kaktusu kolekcija, bet efeju kolekcijā vairāk nekā 50 sugas un šķirnes. Siltas oāzes sajūtu rada ūdens augi.

Dārzs saviem apmeklētājiem piedāvā apskatīt vienu no lielākajiem dendrārijiem Ziemeļaustrumeiropā. Šeit ir iespēja iegūt zināšanas par pasaules augu valsti. Dendrārijā visu gadu zaļo vairāk nekā tūkstoš skujkoku formu un iepriecina ar selekcionētām parka rozēm un dālijām, ar rožu, gerberu, krizantēmu, alstremēriju kolekcijām.

NBD zinātnieku radītās pārtikas augu šķirnes – augstās zīlenes, lielo dzērvenes, brūklenes – gūst atzinību Latvijas zemnieku vidū. NBD rūpējas par Latvijas savvaļas augu un Latvijā radīto kultūraugu šķirņu ģenofonda saglabāšanu. Audu kultūru nodaļas zinātnieki izstrādā metodes, kā saglabāt augus ne vien stādījumos, bet arī mēģenēs – in vitro. Tā ir iespēja nelielā platībā uzturēt lielu augu dažādību skaitu un vajadzības gadījumā tos pavairot izstādīšanai ārā...”.

LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA

10. maijā Latvijas Celtnieku arodbiedrības (LCA, tagad

Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība) priekšsēdētājs **Jevgeņijs Servuts** (no kreisās) un **Baiba Fromane**, pārstāvēt Latvijas Būvuzņēmēju partnerību un vēl divas darba devēju organizācijas, parakstīja būvniecības nozares ģenerālvienošanos – kopā vēl ar 130 uzņēmumiem, kas veido 73% no nepieciešamā kvoruma. Parakstītāji reprezentēja 520 miljonus no nozares apgrozījuma 2016. gadā. Ģenerālvienošanos ir plānots attiecināt ne tikai uz vienas asociācijas biedriem vai tikai parakstītājiem, bet gan uz visu nozari. 2016. gada augustā tika veidota darba grupa ģenerālvienošanās slēgšanai, kurā no arodbiedrībām piedalījās LBAS un LCA, un no darba devēju puses galvenais virzītājs bija Latvijas Būvuzņēmēju partnerība. Darba grupai bija vienots viedoklis, ka vienošanās saturā ir jāparedz augstāka minimālā alga nozarē. 2017. gada jūnijā LCA iesaistījās ESF projektā „LBAS sociālā

dialoga stiprināšana labāka tiesiskā regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības vides sakārtošanai” Nr. 3.4.2.2/16/I/002.

STARPTAUTISKĀ ARODBIEDRĪBU SADARBĪBA

12.-15.jūnijā, Sofijā, Bulgārijā, LMNA arodbiedrības darba koordinētāja **Anete Kice** prezentēja Pārskatu par aptauju jauniem Arodbiedrības biedriem / jauniem darba ņēmējiem par līdzdalību un dalību lēmumu pieņemšanā Latvijā, Bulgārijā, Ungārijā, Horvātijā un Melnkalnē.

A.Kice: “... Aptaujas mērķis bija izzināt, apkopot un analizēt jaunu cilvēku viedokli un zināšanas par arodbiedrībām un saprast, vai tiek ievērotas viņu kā darbinieku darba tiesības darbavietā. Anketas mērķauditorija bija jaunieši vecumā līdz 35 gadu vecumam. Anketas rezultātu apkopojums identificē problēmjautājumus un dod iespēju arodbiedrību pārstāvjiem strādāt pie stratēģiskiem mērķiem un uzdevumiem, lai aizstāvētu gados jauno darbinieku tiesības un intereses, izglītotu un popularizētu arodbiedrību darbību jauniešu vidū, veicinātu jauniešu iesaisti arodbiedrībās un uzņēmumu darba kvalitātes uzlabošanā...”

Aptauja tika īstenota projekta **"Jaunu darba ņēmēju līdzdalības un lēmumu pieņemšanas veicināšana arodbiedrībās un uzņēmumos"** VS/2018/0030 dalībvalstīs – Latvijā, Ungārijā, Bulgārijā, Horvātijā un Melnkalnē. Pavisam kopā atbildējuši 500 respondenti: - Melnkalnē – 99, Ungārijā – 105, Bulgārijā – 51, Latvijā – 67, un Horvātijā – 178... .

...Populārākā vecuma grupa visās valstīs aptaujas anketā ir cilvēki vecumā no 30-35 gadiem, otrajā vietā aptaujas dalībnieki vecumā no 26-30 gadiem... .

...Nodarbinātības ilgums pašreizējā darba vietā 40,5% no kopējā respondentu skaita ir pieci un vairāk gadi, 23% -3-5 gadi. Populārākie nodarbinātības sektori valstīm nedaudz atšķirās, bet katrai valstij iezīmējās trīs populārākie sektori. **Latvijai** tie ir Būvniecība, administratīvais darbs/asistēšana, jurisprudences; **Melnkalnei** – izglītība/zinātne, elektronika/telekomunikācijas, medicīna/sociālā aprūpe; **Ungārijai** – ražošana/rūpnieciskā ražošana, tirdzniecība un pārdošana; **Horvātijai** – tirdzniecība, izglītība/zinātne, transports/logistika; **Bulgārijai** – administratīvais darbs/asistēšana, būvniecība, enerģētika...

...55% no visiem aptaujas dalībniekiem ir arodbiedrības biedri, 45% - nav arodbiedrībā. Arodbiedrības biedra stāžs sākot no 1-5 gadiem, šī ir populārākā atbilde starp visām valstīm, secinājums, ka šajā vecuma grupā cilvēki salīdzinoši nesen iestājušies arodbiedrībā. Uz jautājumu kādēļ neesat arodbiedrības biedrs, lielākā daļa 50% aptaujas respondenti ir atbildēja, ka nav saņēmuši piedāvājumu iestāties arodbiedrībā. Otrā populārākā atbilde ir, ka cilvēkiem trūkst, vai nav nekādas informācijas par arodbiedrību un tās darbību... .

...Arodbiedrības novērtējums valstīs ir līdzīgs, vidēji ar atzīmi 3 tās darbību novērtējuši 34,3%, tikai 9% aptaujas dalībnieku arodbiedrības darbu novērtējuši ar augstāko atzīmi 5, toties 11,5% ir novērtējuši arodbiedrību darbību ar zemāko atzīmi 1... .

...Secinājums, - tā kā kopvērtējumā arodbiedrības visās valstīs novērtētas vidēji, tātad ir kur augt un uz ko tiekties, lai popularizētu arodbiedrības un to darbību sabiedrības acīs... .

...Par iespējām sazināties ar arodbiedrības pārstāvjiem savā darba vietā, Ungārijas un Melnkalnes aptaujās dalībnieki aptuveni 80% atbildējuši apstiprinoši, ka tas ir iespējams un pārstāvji ir pieejami. Latvijas Bulgārijas un Horvātijas respondenti, puse un pusi, atbild, ka arodbiedrības pārstāvji ir pieejami, bet lielā daļā gadījumu (45%), ka šādi pārstāvji nav pieejami darba vietās...

...Aptaujas anketas rezultāti iezīmē skaidru ainu katrā no dalībvalstīm un visās kopā. Joprojām sabiedrībā trūkst informācijas par arodbiedrību un tās darbību. No arodbiedrības sagaida, ka tā uzrunās un piedāvās pievienoties tai. Jauniešu pārstāvniecība arodbiedrībās kļūst aizvien mazāka, arodbiedrībām jātiecas uz biedru skaita palielināšanu, lai uzlabotu autoritāti un varētu vieglāk pildīt savu misiju. Jauniešu dalība arodbiedrībās ir būtiska arodbiedrību pārstāvniecības uzlabošanai. Rūpīgi jādomā par pievilcīgu piedāvājumu radīšanu jauniešiem, lai tiem rastos interese iesaistīties arodbiedrībās...

...Tiešais projekta mērķis ir informēt un izglītot jauniešus par viņu tiesībām iesaistīties darbavietā noteiktajos procesos...

MEŽA NOZARĒ

Pamatojoties uz Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2016. gada 6. septembra noteikumiem Nr.600 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.4.2.specifiskā atbalsta mērķa "Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide un sociālā dialoga attīstība labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās" 3.4.2.2. pasākuma "Sociālā dialoga attīstība labāka tiesiskā regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības atbalsta jomā", Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības divpusējā sociālā dialoga attīstība labāka tiesiskā regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības vides sakārtošanai" (Līgums Nr.3.4.2.2/16/I/002).

Projekta mērķis ir nodrošināt divpusējā nozaru sociālā dialoga attīstību labāka tiesiska regulējuma izstrādē uzņēmējdarbības vides sakārtošanas veicināšanai prioritāri piecās nozarēs:

- **kokrūpniecībā, ķīmiskajā rūpniecībā un tās saskarnozarēs, būvniecībā, transportā un loģistikā, telekomunikācijās un sakaros.**

KOKRŪPniecības NOZARES PAŠNOVĒRTĒJUMS

Kokrūpniecības nozare veidojas no 16 sektoriem ar augstu pievienoto vērtību, kas veido virs 4,9 % no IKP. Nozare pārkļāj darbības virzienus mežsaimniecības un mežizstrādes, koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanas, kā arī mēbeļu ražošanas sektoros. 2015. gadā kokrūpniecības nozare nodarbinājusi 39 tūkst. darbiniekus 7645 uzņēmumos, nodarbinot 4,3% no kopējā darba tirgū nodarbināto skaita.

Kokrūpniecības nozare ir viena no eksportspējīgākajām nozarēm Latvijā, nodrošinot 11,3 miljardus eiro eksporta apjomu 2017. gadā. Kokrūpniecības nozare veidojusi 13,5% no kopējā eksporta apjoma. Lielāko nozares eksportpreču produktu grupu veido koks un koka izstrādājumi, tās eksporta kopapjoms Latvijā 2017. gadā bijis 1,8 miljardi eiro, no tiem lielāko daļu eksportējis koksnes izstrādājumu ražošanas sektors – 1,26 miljardi eiro.

Publisko iepirkumu piedāvājumu izvērtēšanas procesā ir nepieciešam pārskatīt "zemākās cenas" principa noteikšanu kā galveno kritēriju publisko iepirkumu piedāvājumu izvērtēšanā. Izdevīgākā piedāvājuma kritērija princips publisko iepirkumu procesā ir novedis pie situācijas, ka izdevīgākais piedāvājums pēc būtības ir "zemākās cenas" piedāvājums. Šādos ap-

stākļos pašmāju uzņēmumi regulāri nav spējīgi konkurēt ar ārvalstu konkurentu piedāvājumiem. Tāpat nepieciešams iepirkto ārpakalpojumu termiņu ierobežojumu izvērtējums, kas rada problēmas pakalpojumu sniedzējiem atpelnīt investīcijas pakalpojuma sniegšanas nolūkā iegādātajām tehnoloģijām.

Nozares koplīgums ļauj tās dalībniekiem veidot pašregulēšanās mehānismu. Ar Nozares koplīguma jeb ģenerālvienošānās palīdzību iespējams uzlabot darba vietu kvalitāti, veicināt vienlīdzību, regulēt apmācību procesus, uzlabot uzņēmuma darbības rezultātus, kā arī uzlabot makroekonomisko klimatu. Kokrūpniecības nozarē ir potenciāls, izmantojot ģenerālvienošānās platformu, regulēt negodīgas konkurences principus, ierobežojot nestandarta nodarbinātības formas, kas savukārt rada sociālās nedrošības un nevienlīdzīgas atlīdzības draudus. Sektorā ir strauji augošs pašnodarbināto skaits, veidojot nozares sadrumstalotību un sociālā pārkļājuma nepietiekamības riskus.

Neskatoties uz zemo iesaisti ēnu ekonomikā un, ar atsevišķiem izņēmumiem, relatīvi augsto darba samaksas līmeni, ģenerālvienošānās jāizmanto, lai regulētu nozares un tās sektoru minimālās atlīdzības līmeni. Latvijā noteiktā minimālā alga, kas, sākot ar 2018. gada 1. janvāri, ir 430 eiro, nav vispārīgi piemērojama tautsaimniecībā, ņemot vērā dažādu tās nozaru kapacitāti un pievienoto vērtību. Atlīdzības līmeņos novērojama krasa atšķirība jau kokrūpniecības nozarē pat neveicot salīdzinājumus ar citām tautsaimniecības nozarēm. Minimālās darba samaksas regulēšana nozaru un pat nozaru sektoru līmenī ir svarīga, lai ierobežotu negodīgu konkurenci veicinošus apstākļus, kā arī novērstu riskus, kas apdraud darbaspēka sociālo drošību.

Papildus tirgu un saimnieciskās darbības paškontroles mehānismiem ģenerālvienošānās jau šobrīd nodrošina iespēju uzņēmumiem iegūt atvieglojumus, piemēram, - likumā par iedzīvotāju ienākuma nodokli 8. panta 15. punktā no IIN darbaspēka izmaksām izslēdz ēdināšanas izdevumus. Papildus no UIN var tikt atbrīvoti koplīgumos atrunāti personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi, ja tie nav personificējami. Šobrīd notiek darbs pie atvieglojumu groza paplašināšanas, virzot sociālo partneru piedāvājumu, grozu paplašināt ar izdevumiem par transportu uz darba vietu un no tās, apmācībām, veselības aprūpes izdevumiem u.c. Notiek arī darbs pie DL noteikto nosacījumu atvieglošanas par virsstundu piemaksu, ja nozarē ir slēgts visaptverošs koplīgums, kas nosaka būtisku nozares minimālās algas pieaugumu, - nozarē, kura atrodas šīs ģenerālvienošānās līguma darbības ietekmē, var tikt samazinātas virsstundu piemaksas no 100% līdz pat 50%.

(No 2018.gada Nozares ziņojuma: Kokrūpniecības nozare)

Kampaņa "TURI GROŽOS BĪSTAMĀS VIELAS"

(Apskatu, kas bāzēts uz Dr.med.**J.Restes** 27.aprīļa prezentāciju "**Vai pastāv tipiska bīstamo vielu izraisīta arodslimība?**", veidoja **Ā.Smildziņš**—LMNA eksperts

Starptautiskās Strādnieku Piemīņas dienas - 28.aprīļa priekšvakarā – **27. aprīlī** notika Valsts Darba inspekcijas organizēta sabiedrības informēšanas kampaņas "**Turi grožos bīstamās vielas**" atklāšanas konference. Dalībnieki - uzņēmumu vadības, arī arodbiedrību pārstāvji, darba aizsardzības speciālisti, t.sk. **Anda Būmane** - A/S "Latvijas Finieris" Drošības pārvaldības dienesta direktore, **Aris Smildziņš** - LMNA. Konferenci atklāja Labklājības ministrs Jānis Reirs, LDDK ģenerāldirektore Līga Menģelsone un LBAS priekšsēdētāja vietniece Irēna Liepiņa.

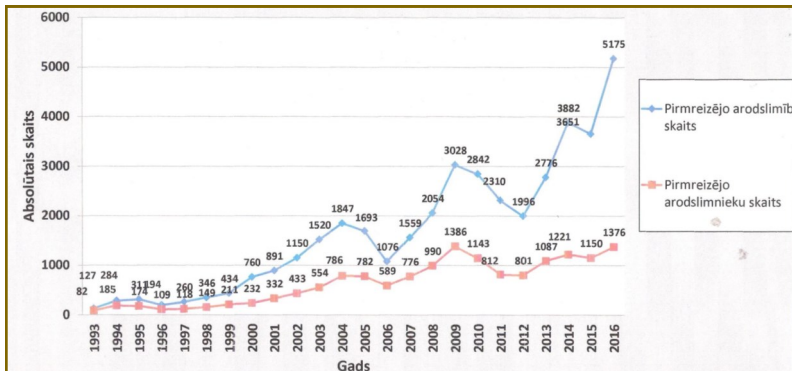
Mērķis 2018.-2019. gada kampaņai ir veicināt informētību par bīstamo vielu radītajiem riskiem un popularizēt riska novēršanas kultūru.

Ar priekšlasījumiem uzstājās Valsts Darba inspekcijas pārstāvji – **Renārs Lūsis, Sandra Zariņa, Linda Matisāne,** no RSU Darba drošības un veselības institūta **Inese Mārtiņšone** un **Jeļena Reste** un **Valters Toropovs** no "Baltijas vides forums".

Eiropas Savienībā ik gadus **100 000 cilvēku mirst** no darbā gūtām vēža slimībām.

Eiropas Būvnieku un Meža nozares darbinieku arodbiedrību federācija (EFBWW) aicina rīkoties, lai šos nāves gadījumus nepieļautu.

Arodslimību un arodslimnieku skaita dinamika Latvijā 1993.-2016. g. rāda aizvien pieaugošu tendenci (skat diagrammu). Labā ziņa ir, ka šajā laika posmā

ievērojami ir samazināties aroda saindēšanās ar ķīmiskām vielām (svinu, dzīvsudrabu) gadījumu skaits – pēdējos 5 gados šādu gadījumu vispār nav bijis. Pasaulē ir vairāk nekā 85 milj. organisku un neorganisku vielu un katru dienu to skaits pieaug. 1930. gadā tika saražots 1 milj. t ķīmisko vielu, bet mūsdienās vairāk nekā 400 milj. t.

Vai pastāv tipiska bīstamo vielu izraisīta arodslimība? Kas ir bīstamās vielas? *Sola dosis facit venenum* - Tikai deva padara vielu par indi (Paracelsus - Filips Teofrasts (1493.-1541.))

• **Jebkura viela (gāze, šķidrums vai cieta viela), kas apdraud nodarbināto drošību un veselību:** ķīmiskās vielas, ko satur, piemēram, krāsas, līmes, dezinfekcijas un tīrīšanas līdzekļi, pesticīdi u.c.; procesa laikā radušies piesārņotāji, piemēram, metināšanas aerosols, sadegšanas produkti, piemēram, izplūdes gāzes, kas rodas dīzeļdegvielas sadegšanas rezultātā u.c.; dabīgas izcelsmes materiāli, piemēram, azbests, koka putekļi u.c.

• **Bīstamas vielas ir sastopamas gandrīz visās darba vietās.** Eiropas Savienībā 17% darbinieku apgalvo, ka rīkojas vai atrodas tiešā saskarē ar ķīmisko vielu maisījumiem vai vielās vismaz 25% no darba laika, bet 15% norāda, ka ieelpo dūmus, tvaikus (piemēram, metināšanas aerosolu vai izplūdes gāzes), pulverveida vielas vai putekļus (piemēram, koka vai minerālu putekļus). Nepārtraukti rodas jauni riski. Visvairāk lietotais ķīmisko vielu klātbūtnes darba vides gaisā kritērijs ir aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER), kas ir tāda ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā, kura visā 8 st. darba laikā, bet ne vairāk par 40 st. nedēļā, vairākumam nodarbināto neizraisa saslimšanu un novirzes veselībā.

Laundabīgie audzēji

• Lai arī varētu šķist, ka medicīniskās aprūpes progress (labāka diagnostika un ārstēšana), kā arī uzlabojumi darba vidē ir samazinājuši onkoloģisko arodslimību risku, tomēr pēdējās tendences rāda, ka palielinās to profesiju/darbu skaits, kuros ir paaugstināts risks saslimt ar onkoloģiskām slimībām.

Tipiskas onkoloģisko arodslimību lokalizācijas:

• Elpošanas orgānu onkoloģiskās slimības: - plaušu vēzis; - deguna un deguna blakusdobumu vēzis; - deguna dobuma un rīkles vēzis; - balsenes vēzis; - mezoteliomas.

• Citu orgānu audzēji: - urīnpūšļa, priekšdziedzera, sēklinieku maisiņa, ādas, nieru audzēji- aknu, kuņģa, vairogdziedzera audzēji, leikozes.

Īpaši jūtīgi pret ķīmisko vielu iedarbību ir: - bērni un jaunieši; - grūtnieces; ar krūti barojošas sievietes; - vecāka gadagājuma cilvēki.

Alerģijas

Ir vairāk nekā 250 darba vidē sastopamās substances, kas var izraisīt aroda alerģisku astmu; Ieviešot jaunas tehnoloģijas, sintezējot jaunas vielas, mainoties darba videi, aroda medicīnā parādās jaunas problēmas: - jaunu materiālu risks; - mazu ķīmisko devu ilgstošas iedarbības efekts; - pieaugošs strādājošo jutīgums pret ražošanas alergēniem. Darba vidē visbiežāk pastāv dažādu ķīmisko vielu maisījums. Tāpēc praksē ir diezgan grūti noskaidrot, kāds tieši alergēns ir izraisījis slimību.

Biežākie alergēnu izraisītie veselības traucējumi:

Alerģiskās slimības: - alerģiskas iesnas; - alerģisks konjunktivīts; - alerģisks dermatīts; - bronhiālā astma; - kvīnķes tūska; - anafilaktiskais šoks.

Pazīmes: Šķaudīšanās, ūdeņaini izdalījumi no deguna, acu asarošana, acu apsārtums, ādas nieze, apsārtums, izsitumi (līdz par ekzēmai), sauss lēkmjveidīgs klepus, elpas trūkums, kas uzņāk pēkšņi pēc kontakta ar alergēnu. Simptomi mazinās brīvdienās un atvaļinājuma laikā.

• **Problēmas:** Daudzi darbinieki ir pakļauti bīstamo vielu iedarbībai, bet nav pietiekami informēti par šo darba vides risku: - par to, kā identificēt paaugstināta riska vielas un kādus veselības traucējumus tās var radīt; - par drošības riskiem, piemēram, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un nosmakšanas risku; - ievērojamām izmaksām sakarā ar veicamajiem pasākumiem un atbildību.

2018. – 2019. gada kampaņas "Turi grožos bīstamās vielas"

LABAS PRAKSES BALVA

Labas prakses balvas konkursa mērķis ir uzskatāmi parādīt labas darba aizsardzības sistēmas priekšrocības; sniegt iespēju uzņēmumiem apmainīties ar labu praksi; godināt uzņēmumus, kas aktīvi un efektīvi **novērš bīstamo vielu radītos riskus darbvietās.**

Nosacījumi **pieteikumam konkursā:**

- jāiesniedz elektroniski līdz 2018.gada 7. septembrim.
- iesniedzot pieteikumu, uzņēmums apņemas:
 - prezentēt labas prakses piemēru nacionālajā konferencē;
 - pēc žūrijas komisijas lūguma piedalīties ne vairāk kā 2 semināros;
 - pēc žūrijas komisijas lūguma organizēt savā uzņēmumā pieredzes apmaiņas ekskursiju 15-20 darba aizsardzības speciālistiem laika periodā no 2018. gada 20. septembra līdz 2019. gada 15. novembrim.

Vērtēšanas kritēriji:

- visaptveroša pieeja darba drošībai un veselības aizsardzībai darbvietā;
- reāli un pierādāmi darba aizsardzības uzlabojumi attiecībā uz bīstamajām vielām;
- prioritāte kolektīviem pasākumiem salīdzinājumā ar individuālajiem;
- darbinieku un viņu pārstāvju (uzticības personu) līdzdalība un iesaistīšanās;
- pasākumiem ir jābūt nesen (pēdējo 5 gadu laikā) īstenotiem (tie var būt šobrīd notiekoši/turpināties, kā arī nedrīkst būt ieviesta kā labāka prakse tehniskie uzlabojumi, kuri uzskatāmi par novecojušiem) un tie nedrīkst būt plaši publiskoti;
- pasākumi ir efektīvi ilgtermiņā;
- pasākumus ir iespējams ieviest citās darbavietās (dažādās nozarēs, dažādu lielumu uzņēmumos, citās ES dalībvalstīs).

Piezīme: "LABAS PRAKSES PIEMĒRS" veidlapu pieteikšanai konkursā skat. www.stradavesels.lv VDI Sadarbības un attīstības nodaļas vadītājas **Lindas Matisānes** prezentācijā.